

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. N.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze z
pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 września 2019 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy
kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2018 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 4 kwietnia 2017 r., którym zmieniono decyzję organu rentowego z dnia 5 sierpnia 2014 r. i przyznano wnioskodawcy A. N. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 30 czerwca 2018 r.

W wyrokach Sądów *meritii* przyjęto, że jakkolwiek wnioskodawca, uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy, nie spełnił warunków z art. 57 ust. 1 ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna lub ustawa) do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, gdyż nie wykazał 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy lub przed złożeniem wniosku (art. 58 ust. 2 tej ustawy), to jednak spełnia wszystkie przesłanki prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie art. 57a ustawy. Według tego przepisu ubezpieczony, którego niezdolność powstała na skutek wypadku w drodze do lub z pracy, nie musi legitymować się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w rozumieniu art. 57 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 58 ust. 1 i 2. Wystarczy, że oprócz niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy wykaże, że niezdolność ta powstała w okresach, o jakich mowa w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Dla ustalenia, że niezdolność do pracy jest spowodowana wypadkiem przy pracy, w drodze do pracy lub z pracy wystarczy, aby skutki wypadku były jedną z przyczyn tej niezdolności (nie muszą stanowić jej wyłącznej przyczyny), a oba zespoły biegłych zgodnie uznały, że istnieje związek przyczynowy między skutkami wypadku w drodze z pracy, któremu wnioskodawca uległ w dniu 16 lutego 1994 r. a jego niezdolnością do pracy.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, wnosząc o jego zmianę i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, a także o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 57 ust. 1 i 57a ustawy emerytalnej, przez niesłuszne przyjęcie, że wnioskodawca jako osoba, która uległa wypadkowi w drodze do pracy przed dniem 1 stycznia 2003 r., występując po tej dacie o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia korzysta z przywileju wynikającego z art. 57a ustawy emerytalnej i nie musi wykazać stażu ubezpieczeniowego wynikającego z art. 58 ust. 1 i 2 tej ustawy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania organ rentowy powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie, czy przepisy art. 57a i 57b ustawy emerytalnej wprowadzone w życie ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1205, dalej jako ustawa wypadkowa z 2002 r.), mają zastosowanie do stanów faktycznych sprzed wejścia w życie tych przepisów, czyli do osób, które uległy wypadkowi w drodze do pracy pod rządem przepisów obowiązujących do dnia 31 grudnia 2002 r., a występując po tej dacie o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia i powołując się na art. 57a uważają, że są zwolnione od wykazywania stażu składkowego i nieskładkowego z art. 58 ust. 1 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie tej przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem, przedstawienie we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 23/18, LEX nr 2508110), ale powinno być istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega rzeczywistemu badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Realizacja wskazanej wyżej przesłanki nie polega jedynie na sformułowaniu problemu prawnego bazującego na przepisach wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej. Konieczne jest przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia zagadnienia, ale także wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez sąd drugiej instancji przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, opartych na poczynionych w sprawie jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2017 r., I CSK 175/17,

LEX nr 2372560). Ponadto istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17, LEX nr 2495968; z dnia 10 kwietnia 2018 r., II PK 143/17, LEX nr 2525398; z dnia 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, LEX nr 2486162; z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 33/18, LEX nr 2508114).

Na podstawie powyższych wywodów należy stwierdzić, że przedstawione w skardze „zagadnienie” nie spełnia wymogów przewidzianych dla tej przesłanki przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), ponieważ kwestia w nim przedstawiona nie ma waloru nowości, jako że była już przedmiotem wypowiedzi orzecznictwa. W wyroku z dnia 3 grudnia 2009 r., II UK 139/09 (LEX nr 577845), Sąd Najwyższy stwierdził, że z art. 49 ust. 1 ustawy wypadkowej z 2002 r. wynika, iż w przypadku wypadków w drodze do lub z pracy, które miały miejsce przed wejściem w życie obecnie obowiązującej ustawy, do wniosków o świadczenia (w tym o rentę z tytułu niezdolności do pracy) przysługujące z tytułu spełnienia - obecnie już nie chronionego w ten sposób - ryzyka ubezpieczeniowego, stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm., dalej jako ustawa wypadkowa z 1975 r.), niemniej jednak zasady wypłacania takiego świadczenia są obecnie (i powinny być, w związku z art. 32 Konstytucji RP) takie same jak zasady dotyczące wypłaty świadczeń rentowych przyznanych w oparciu o obowiązującą ustawę. Stanowisko to jest zbieżne z poglądem wyrażonym w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2005 r., II UZP 4/05 (LEX nr 180942), według którego prawo do świadczenia przyznanego na podstawie ustawy wypadkowej z 1975 r. (w tym renty z tytułu niezdolności do pracy), nie wygasa z

tego powodu, że w obecnie obowiązujących przepisach nie objęto ochroną ubezpieczeniową wypadków w drodze do pracy i z pracy, a zasady wypłacania renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy są obecnie takie same, jak zasady wypłaty świadczeń rentowych z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych przyznanych w oparciu o obowiązującą ustawę wypadkową z 2002 r. Wypadki w drodze do pracy i z pracy nie są obecnie objęte szczególną ochroną ubezpieczeniową, natomiast warunki korzystania z prawa do renty z tytułu wypadków powstałych w drodze do pracy lub z pracy, uległy zmianie z dniem 1 stycznia 2003 r., to jest dniem wejścia w życie obecnie obowiązującej ustawy wypadkowej z 2002 r.

W związku z powyższym, skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.